inferioris dorsi partis, lumborum scilicet uertebrarum, flectendi munus concreditum est, ipsique ambo duntaxat, illius motus autores sunt. Sed quum horum utrinque unus consistat, & is obliquis donetur fibris, præsentes musculi obliquam quoque flexionem molientur, prout hic illue solus in se colligitur. Sola itaque inferior dorsi pars, proprios musculos flexionis opifices exigit, quorum etiam beneficio media dorsi pars, ipsæ uidelicet thoracis uertebræ, [f] quorum corpora sunt excarnea, nõnihil inclinãtur superioribus scilicet, unà cũ ceruice, inferioribus uerò, simul cum uertebris lumborũ inflexis. Quanquam non ineptè fortassis quispiam dixerit thoracis flexioni (quæ non nisi uniuerso thorace simul inflexo perficitur) etiam [g] rectos abdominis musculos, thoracẽ deorsum trahentes, suppetias ferre. Supersunt ad huc enarrationi sex musculi, in utroque latere terni, in exteriori dorsi sede repositi. [h] Vndecimus itaque & duodecimus dorsum mouentium utrobique sunt singuli, & soli duntaxat ex sex adhuc recensendis Galeno cognitis, quanuis etiam neque undecimi seu duodecimi (quum par utriusque sit ratio) descriptionem rectè nobis tradiderit. Vndecimus enim, quem in dextro latere, uti duodecimum in altero reponimus, ex longioribus totius corporis est [i] musculis, ab infima nanque ossis sacri sede, ad primam usque thoracis uertebram exporrigitur, illi thoracis [k] musculo natura similis, quem ipsi in exortu, & in lumbis progressu connatum, atque in omniũ costarum radicibus, ubi primùm à transuersis uertebrarum processibus abscedunt, insertionem moliri diximus. Hic enim dorsi musculus, de quo in præsenti sermonem instituimus, ex totius ossis sacri spinæ summo, secundùm ipsius longitudinem, & deinde ex spinis quinque uertebrarum lumborũ, nerueo ualidoque admodum principio enascitur, quod [l] illi, quem in tota serie decimumtertium appellauimus, insternitur. At principium id tota quoque ossis ilium interna sede, [m] quæ extra transuersam ossis sacri regionem prominet, carnosum omnino educitur, & ut sedes, à qua musculus exoritur, acuta est, [n] ita quoque acuti instar anguli musculus uisitur. Hinc sursum ascendens, atque ueluti dicebam, admodum neruosus crassusque, ab ossis sacri & uertebrarum lumborum spinis principium ducens, carnosior paulatim ad externũ ipsius latus efficitur, transuersis lumborum uertebrarum processibus insertus, ac ueluti teretis musculi imaginem [o] carnosa sua sede exprimens. Si enim & [p] neruoso ipsius, quod ex spina pendet principio attenderes, latiór multò quàm profundior dicendus esset, attamen externa ipsius sede læuis æqualisue est, interna autem parte, propter suę carnosæ partis crassitiem, & neruosæ tenuitatem, secundùm ipsius longitudinem [q] sinus quodammodo illi incisus uidetur, quo decimotertio nobis enarrando musculo cedit, & locum porrigit. Vbi uerò ad undecimã usque thoracis uertebrã conscendit, arctior longè redditus, neque reliquis superiorum uertebrarum spinis adeò connatus, sensim ad primam usque thoracis uertebram angustior redditur, transuersis omnibus thoracis uertebrarum processibus innixus, quibus singulis ex interna sua sede, [r] tendinẽ instar ansulæ cuiusdam exporrigit, ipsorum processuum apicibus, & ueluti costæ cum ipsis articuli termino insertum pari omnino modo, quo [s] quartus hominis thoracem mouens musculus, qui costis singulis tendinem quoque offerebat, uerùm is thoracis musculus ab externo ipsius latere eiusmodi tendines remotiùs à se dispargit. Dorsi autem musculus, non ex altero latere, sed potiùs ab interna anteriori ue sede tendines emittit, non recto tramite, uerùm obliquè uersus exteriora sursum expansos. Quemadmodũ etiam musculi fibræ, omnes obliquæ sunt. Vnde quoque euenit thoracẽ lumbosque horum musculorũ, undecimi scilicet & duodecimi ope, rectà, & etiam in latera extendi. Ambobus enim æquè contractis, tota illa dorsi pars, cui præsentes musculi inseruntur, in neutrum latus uergens extenditur, at altero tantum protenso, in ipsius latus spina inuoluitur extensionem experta, quod sanè nihil minori negocio, quàm ipsa sectio docet. [t] Decimus tertius, cui in sinistro latere decimusquartus respondet, atque sub [u] undecimo occulitur, ab illa ossis sacri sede [x] principium obtinet, quæ ab ipsius spina ad connexum eius, cum ilium osse pertinet. Atque ut illa sedes sursum ascendens modicè latescit, ita musculi huius quoque initium, infima sede acutum est, & latius modicè redditum, tandem ad transuersum quintæ lumborum uertebrę processum ducitur, & illic reliqua ipsius sede latior redditus, à transuersis reliquarum uertebrarũ processibus initium ducens, [y] ad undecimæ usque thoracis uertebræ spinam conscendit, & gracilior tenuiorque factus, inibi ad undecimæ thoracis uertebræ spinam in acutum angulũ finitur. Exortus, quem decimustertius musculus ab osse sacro ducit, sui coniugis exortui contiguus est, quemadmodum etiam per reliquum in altiora progressum præsentes musculi inuicem cõmittuntur. Vtrique enim sese inter spinarũ interualla insinuantes inuicem internis lateribus cõmittuntur, tantũ mutuò dehiscentes, quanta ligamenti est crassities, quod inter spinarũ interualla reponi secundo ab hoc Capite auditurus es. Horum musculorum fibræ, ab inferioribus sursum uersus interiora obliquè assurgunt, & ex inferiorum uertebrarum transuersis processi-

Vndecimus & duodecimus.

Ad finem 5 li. de Admi. sectionibus.

Decimustertius & 14.

processibus, & spinarum radicibus enatæ, in totam superiorum uertebrarum in posteriori sede amplitudinem perpetuò sese inserunt. Quotiescunque igitur utriusque lateris musculus in se colligitur, suasque fibras contrahit, lumborum uertebrarum, & si quæ thoracis sub uertebra utrinque suscepta reperiantur, spinæ ad se inuicem conniuent, earundemque interualla constringuntur adeò, ut simul contracti musculi totam illam spinæ partem, cui committuntur, appositissimè extendant. at altero in se tantùm collecto, in obliquum hæc dorsi pars extenditur, latera lemque illam in semicirculum quodammodo inuolutionem patitur. [z] Decimusquintus & decimussextus, utrinque etiam unus, ab undecima thoracis uertebra ad primam usque ipsius protenduntur, totam spinarum amplitudinem, quæ ab ipsarum radice ad apicem usque consistit, amplexantes, & uti postremo loco dicti, omnino carnei, sed ualidissimis neruosisque fibris admodum intertexti. Hi musculi [a] ad duodecimam thoracis uertebram, aut ad eam, quæ utrinque suscipitur, tenues sunt, quemadmodum decimitertij quoque ad eandem uertebram insertio tenuis prorsus uisitur, at sursum exporrecti paulatim crassescunt, [b] quousque ad quintæ thoracis uertebræ spinam ascendunt. hîc enim tota sua mole crassiores euadunt, & sursum tenuisi, denuò [c] extenuantur, ut propter primæ thoracis uertebræ spinam, parẽ crassitiem, cum illa, quæ ad undecimam est, sortiantur. His quoque musculis interualla spinarũ opplentur, & inuicem inibi contigui sunt, quum inter illos, ut & in lumborum uertebrarũ spinis, nihil mediet, præter membraneum ligamentum à superiori spina, in inferiorẽ porrectum, & illo ligamento respondens, [d] quod inter radium ac ulnam, & tibiæ os ac fibulam, quà hæc ossa inuicem dehiscũt, haberi dicam. Functio uerò horum musculorum potissima est, spinas, quibus inseruntur, mutuò colligere, atque ita eam dorsi partem, cui adnascuntur, cum reliquis musculis extendere. Sed ut præsentes musculi inter reliquos dorsi motuum autores, rectis fibris magna ex parte donantur, ita quoque ipsi admodum modicè obliquis motibus præsunt.

MVSCVLORVM DORSVM MOVENTIVM administratio. Caput XXXIX.

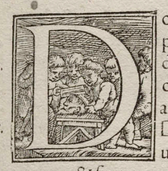

DORSVM mouentium musculorum administrandi ratio iam in promptu est, si huc usque sectionis nostræ seriẽ obseruaueris. In anteriori enim dorsi parte, illi etiam citra sectionem conspicui sunt, quos [a] primum, & secundum nominauimus. si uerò horum ortum, & insertionem lubet exactiùs condiscere, illos à suis uertebris paruo & acutiori cultello abrades. Deinde [b] tertio à prima thoracis costa liberato, quì transuersis ceruicis uertebrarum inseratur processibus, examinabis. In lumbis quoniam peritonæum, & septum quoque transuersum auulsa iam sunt, si hominem diuidis, licebit musculum, quem nos [c] primum in lumbis recensuimus, ac femoris motibus famulare diximus, suo principio à uertebrarum corporibus liberare, & ad coxendicis usque os, à subdito illi [d] musculo, qui noster lumborum secundus est, dorsum autem mouentium nonus, solis manibus diuellere, ut omni ex parte nonus musculus in conspectum ueniat, quem ab osse ilium & sacro osse erasum, à transuersis lumborum uertebrarũ processibus, & earundem corporibus, & duodecima thoracis costa acutiori cultello discindes, eius naturam munusque non oscitanter intuitus. At si canis, aut caudata simia ad manum sit, primò illum dissecabis, quem in illis animalibus membraneo nerueoque principio, à coxendicis ossis elatiori sede enasci conspicies, quique obliquè uersus interiora sursum ascendens, ac carnosa auctus substantia, in superiorum lumborum & inferiorum aliquot thoracis uertebrarum corporibus inseritur, dorsi quoque flexioni subseruiens, quam canes in circulum magis, quàm homines moliuntur. Si enim hunc indagaueris, Galeni de lumborũ carnibus enarratio, tibi aliquantulo reddetur dilucidior. Hoc igitur quo homines de stituũtur adempto, reliquos duos canibus & hominibus in lumbis cõmunes in cane quoque dissecabis, ut nõnullam in illis quoque musculis differentiã Galeni intelligendi gratia intuearis, & mireris pariter, quid Galeno in mentem uenerit, quòd subinde aliorũ Anatomicorũ uera euertat dogmata, quòd secus corporis humani partes docuissent, quàm ipse suarum simiarum partes obseruauerat. Atque ita demum ipse expendito, quoties propter pietatem in Galenum, ab ipsius locis à ueritate absonis mihi temperem, eorumque uolens nullam mentionem faciam, simulque breuitati parcem. Resupinato igitur iam cadauere, [e] quintum musculum à thoracis uertebris, paruo cultello continuò derades, donec illum in omnibus insertionibus conspexeris. Huic [f] septimus succedet, similiter à uertebris deradendus. At in hac functione cauendũ est, ne [g] decimiquinti musculi portionẽ septimi loco abscindas, inuicẽ enim pertinaciter hærent, & decimus

Administratio primi & 2.

Tertij & 4.

Noni & 10.

Ad finem 5 de Admi. dissectionibus.

Quinti & 6 administratio.

Septimi & 8.